

Sygn. akt V CZ 74/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi G.B.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia

Sądu Okręgowego w K. z dnia 4 marca 2013 r., sygn. akt III Cz [...]

w sprawie z powództwa G.B.

przeciwko M.T.

o wydanie psa

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 10 listopada 2017 r.,

zażalenia skarżącej na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 25 września 2015 r., sygn. akt III WSC [...], III Cz [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 września 2015 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę powódki G.B. o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 4 marca 2013 r., uchylającego postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 8 października 2010 r. o umorzeniu postępowania. Sąd wskazał, że skarga została złożona z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c., ustanawiającego obowiązkowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, a zatem także w postępowaniu inicjowanym skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Ustanowiona dla skarżącej pełnomocnik z urzędu wniosła zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi, w którym zarzuciła naruszenie art. 5 k.p.c. przez brak pouczenia skarżącej o sposobie składania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a w szczególności o tym, że skarga taka powinna być sporządzona przez adwokata lub radcę prawnego. Na tej podstawie wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest szczególnym środkiem prawnym, jej cel nie polega na zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia, które w razie uwzględnienia skargi nie podlega co do zasady eliminacji z obrotu prawnego, lecz zainicjowaniu - w prawem określonych przypadkach - złożonego procesu dochodzenia od Skarbu Państwa naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie niezgodnego z prawem prawomocnego wyroku (art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP i art. 424¹ k.p.c.).

Szczególny charakter skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powoduje, że sąd nie ma obowiązku pouczenia o możliwości i sposobie korzystania z tej instytucji, ponieważ jej dostępność i celowość zależą od szczegółowych warunków, w tym od tego, czy przez wydanie orzeczenia stronie została wyrządzona szkoda (por. art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.).

W orzecznictwie zwrócono w tym kontekście uwagę, że pouczenie takie instruowałoby w istocie stronę o uprawnieniu, co do którego nie wiadomo, czy jej ono przysługuje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2012 r., II CZ 106/12, niepubl.).

Co się tyczy zawartych w uzasadnieniu twierdzeń, z których zdaje się wynikać, że pouczenie powinno nastąpić po wniesieniu skargi, należało jedynie zauważyć, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sporządzona bez zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego, podlega odrzuceniu *a limine*, tj. bez wzywania do usunięcia braków (art. 424⁶ § 3 k.p.c.; por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2015 r., III CZ 40/15, niepubl.).

Niezależnie od tego, mając na względzie art. 424¹ § 1 k.p.c., od zaskarżonego postanowienia nie przysługiwała powódce skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Skarga ta w procesie przysługuje bowiem jedynie od prawomocnych wyroków kończących postępowanie w sprawie, zaskarżone orzeczenie nie miało natomiast charakteru wyroku, ani też nie kończyło postępowania w sprawie.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.